

ONOMÀSTICA I DEMOGRAFIA: ELS LLINATGES D'ALAUÀS AL SEGLE XVIII

El treball que presentem és, fonamentalment, un estudi demogràfic que aprofita l'Onomàstica com a ciència auxiliar. Seguint metodològicament el professor Sánchez Adell¹ pensem que la utilització d'aquesta pot ajudar a conèixer la mobilitat de la població durant l'Antic Règim.

La hipòtesi de treball és ben senzilla: una població sense massa aportacions demogràfiques externes repitiria d'una manera continuada els cognoms dels seus habitants; i al contrari, l'aparició de cognoms «nous» significaria l'arribada de gent i, per tant, d'immigrants.

Partint d'aquesta idea hem intentat comprovar si el creixement de població que Alauàs experimenta durant el segle XVIII² podria explicar-se per moviments immigratoris.

Com a font documental hem utilitzat el «Libro índice de Bautismos de la Parroquia de la Asunción de Alauàs» on estan inscrits tots els noms i cognoms dels xiquets i xiquetes batejats al poble entre 1700 i 1936. Per als darrers 28 anys del segle, hem fet servir el llibre de Matrimonis que també es conserva a l'església parroquial.

Metodològicament hem actuat de la següent manera:

- primer, hem anotat els cognoms de tots els xiquets-xiquetes nats entre 1700 i 1799.
- després, hem fet el recompte desenal del nombre de vegades que es repeteix cada cognom. La repetició continuada de alguns d'ells ens ha portat a tipificar el que Sánchez Adell anomena les estirps bàsiques del poble.
- darrerament, des de l'any 1720 hem anotat també l'any en què apareix cada cognom «nou», con un intent d'aproximació a la cronologia de la immigració al poble.

(1) SÁNCHEZ ADELL, José: «Onomástica y movilidad de población en Castellón», *Saitabi*, XXVIII: 33-68; València, 1978.

(2) JUAN REDAL, E. y CABALLER SENABRE, M.ª J.: «La evolución de la población del señorío de Alauàs durante el último tercio del siglo XVIII», *Quaderns d'investigació d'Alauàs*, I: 7-43, Alauàs, 1981.

Una vegada realitzada la tasca de classificació de tots els xiquets-xiquetes i els seus cognoms al llarg del segle XVIII (4.975 infants amb un total de 9.858 cognoms)³ podem establir les següents conclusions:

- a) al llarg del segle XVIII hi ha 33 cognoms que es repeteixen d'una manera continuada: són les estirps bàsiques del poble (en l'apèndix que incloem al final del treball van subratllades). El seu pes demogràfic és molt gran: el 70 % dels xiquets-xiquetes porten algun d'aquests 33 cognoms. Els altres llinatges tenen un paper menys important: dels 390 cognoms recollits, 318 (81'5 %) no els porten més que el 12'7 dels xiquets-etes nats al poble.
- b) entre 1721 i 1740 sembla ser que hi ha una certa immigració que vindria avalada per la presència de un 51'3 % de cognoms «nous» entre 1721 i 1730 i un 41'4 % entre 1731 i 1740. Aquestos percentatges disminuiran fins a representar solament el 20 % entre 1791-1800 que és el moment de major estabilitat de la població.
- c) és de destacar el gran arrelament al poble de la major part dels cognoms durant la segona meitat del segle XVIII: més del 85 % dels cognoms que apareixen en la dècada de 1781-1790 ja els hem vist inscrits deu anys abans (1771-1880) i continuaran deu anys després (1791-1800). Aquest arrelament és menor durant la primera meitat del segle.
- d) a la vista de l'estudi onomàstic es pot concloure l'existència d'una important immigració entre 1720 i 740 i d'un gran arrelament d'aquesta gent durant la segona meitat del segle. Al mateix temps ens hem adonat que els nous cognoms que arriben, al menys els darrers 28 anys, ho fan gràcies al matrimoni i procedeixen dels pobles dels voltants⁴. Caldrà pensar, doncs, que el creixement de la població d'Alaquàs durant la segona meitat del segle XVIII es pot atribuir a una immigració prèvia de gent i a un posterior augment de la natalitat durant la segona meitat del segle.

(3) JUAN REDAL, Enrique: «Onomástica y movilidad de población en la villa de Alaquàs», *Quaderns d'investigació d'Alaquàs*, III: 23-40; Alaquàs, 1983.

APÈNDIX

1. Llinatges i aportació demogràfica (Alaquàs, segle XVIII)

	Total	% sobre el total de llinatges	n.º de xiquets etes que els porten com a primer o segon cognom	% respecte el total de xiquets batejats
Llinatges que apareixen 1-5 vegades	236	60 %	435	4'6 %
Llinatges que apareixen 6-10 vegades	54	13 %	407	4'6 %
Llinatges que apareixen 11-20 vegades	28	7 %	395	4'0 %
Llinatges que apareixen 21-50 vegades	26	6'6 %	824	8'3 %
Llinatges que apareixen 51-100 vegades	24	6'1 %	1.685	17'1 %
Llinatges que apareixen 101-200 vegades	11	2'8 %	1.843	18'7 %
Llinatges que apareixen més de 200 vegades	11	2'8 %	4.251	43'2 %

II. Relació de cognoms d'Alaquàs durant el segle XVIII. Any d'aparició i pes demogràfic.

Nota: Al costat del cognom indiquem l'any en què apareix per primera vegada al llibre Índex; entre parèntesi el nombre de vegades que es repeteix; en **negretes** indiquem les estirps bàsiques. Aquells cognoms que no porten l'any d'aparició pertanyen al període 1700-1720. En la transcripció hem respectat l'ortografia original del llibre Índex que ens ha servit de font.

Abril, 1771 (1), Aguacil (1); Aguilar (53); Aicart, 1725 (10); Alabon, 1752 (1); Albenca, 1745 (5); Albert, 1796 (2); Albon, 1757 (1); Albors, 1759 (3); Alcaicer, (46); Alemany, 1751 (1); Alfonso, (74); Almagro, 1769 (1); Almonacir, (1); Alonso (4); Alquirar, (4); Amigo, 1730 (1); Andres, 1756 (17); Andreu, (7); Aragon, (6); Arbona, 1744 (1); Arenes, 1748 (1); Arnau (2); Asencio, 1772 (1); Asensi (4); Asunción, 1786 (6).

Baello, 1720 (1); Ballester, 1779 (3); Barat, 1779 (3); **Barberá** (353); Bargas, 1798 (1); Barrachina, 1729 (34); Barrera, 1728 (1); Belmudes, 1774, (1) Belvis, 1767 (7); Bella (2); Bellibre, 1773 (1); Bendicho, 1774 (2); Benedito (1); Belloch, 1787 (3); Besantes, 1800 (1); **Besso** (147); Berganza, 1755 (10); Bernard, 1756 (5); **Beta** (90); Bevero (1); Bey (8); Bigorra (6); Binarte, 1731 (1); Blanc, 1725 (7); Blat, 1739 (7); Bo (1); Boix, 1744 (1); Bonells, 1755 (15); Bonisa, 1730 (5); Boronat, 1727 (1); Bort (9); Bosca, 1724 (41); Botet, 1724 (1); Bonet, 1734 (1); Broseta, 1724 (1); Brotons (1); Brull, 1722 (81); Buchons (44); Buigas, 1772 (1); Bunec, 1750 (1); Burdau, 1740 (1); Bustamante, 1721 (3).

Caballer, 1767 (4); Caballero, 1792 (2); Cabanilles, 1732 (14); Cabos (13); Caelroi, 1732 (1); Calbo, 1735 (1); Campos, 1721 (81); Canoves, 1749 (6); Canser (57); Capella (3); Carbo (1); Carbonell (1); **Carot** (82); Carpi (1); Carros

(1); Casaban, 1779 (12); Casasus (62); Casaus (1); Castelldecabres (1); Castellón (8); Castells (2); Castillote (1); **Catala** (159); Cavero (1); Cebasco, 1750 (2); Cebria, 1751 (8); Cereso, 1785 (9); Cerver, 1757 (1); Cervera (22); Cilla, 1734 (1); Climent, 1721 (1); Chiner, 1755 (4); Chorda, 1736 (1); Coloma, 1768 (1); Colomer (2); Coll, 1749 (28); Collado, 1728 (1); Comes (1); Cona, 1726 (2); Condominas, 1765 (1); Cortes de Vico (5); Cremades, 1751 (5); Criado, 1728 (5); Cubells (52); Cúrate, 1752 (1).

Damia, 1755 (2); Daroqui (3); Dasi, 1724 (2); Dayer (50); Delma 1791, (1); Diaz (3); Dols 1761 (12); Domingo, 1746 (1); Domínguez, 1732 (7); Durban, 1734 (13); Elvedor, 1770 (1); Escrivà (13); Escudero, 1767 (2); Eslava (7); Espinos, 1756 (4); Estelles, 1728 (1); Esteve (23); Estival, 1752 (6).

Feliu, 1727 (1); Fenoll, 1728 (7); Fernandez, 1737 (2); **Ferrandis** (63); Ferrando (29); **Ferrer** (152); Ferri (1); Fluixa, 1725 (22); Folgado, 1744 (54); Fontavelles, 1738 (1); **Forment** (87); **Forriol** (278); Fuentes, 1733 (14); Fuertes, 1729 (16); Funes (6); Furio, 1783 (5); Fuster (5).

Galindo, 1791 (7); Gallel, 1748 (6); Ganosa (2); **Garcia** (335); Gardo, 1765 (1); Gares (3); Garrabe, 1748 (1); Cay, 1790 (2); Gea, 1731 (1); Gelor, 1740 (1); Genero, 1731 (3); Germán, 1728 (1); Guerrero, (49); **Gil** (510); Giménez (9); **Gimeno** (46); Glason, 1748 (1); Goda (1); Gómez, 1762 (6); González, 1762 (11); Gracia, 1770 (1); Gradoli (14); Grau, 1728 (1); Grozeman, 1724 (1); Guasp, 1750 (5); Guerrero, 1734 (63); Guerra, 1738 (1); Guillem (3); Guirea, 1754 (3); Guzman, 1731 (7).

Hedo, 1800 (1); Hernández, 1741 (7); Huerta, 1751 (1); Hurtado, 1747 (1).

Ibañez (21); Ibor, 1774 (8); Iborra (1).

Jasin, 1772 (2); Jelmixa (1); Jener, 1728 (1); Julia, 1734 (1); Jurada, 1738 (2); Just (3); Justo, 1789 (1).

Labarta, 1755 (7); Lanera, 1756 (3); Landras, 1781 (4); Lapuerta (3); Laque, 1730 (1); Láser, 1734 (11); Latorre, 1725 (9); Lázaro (2); Legua, 1728 (27); Lerma (22); Lielse, 1771 (1); Lisna, 1739 (1); López, 1741 (17); Lorti, 1771 (2); Lozano, 1800 (1); Luna, 1730 (2); **Llacer** (180); Lladro, 1747 (2); Lleo (2); Lliri, 1725 (10); Llopis, 1784 (5); Llorca (3); Llorens (9); Lluesa, 1734 (28).

Mabarte, 1762 (1); Magaña, 1747 (1); Magraner, 1728 (3); Maira, 1738 (1); Malatesta, 1798 (1); **March** (76); Marco (32); Marechia (1); Mari (1); Marin, 1725 (1); Mariner (1); Marques (2); **Marti** (381); **Martinez** (244); Mas, 1777 (6); Medrano (88); Mellado (1); **Menau** (90); Mestre, 1793 (4); Michel, 1760 (5); Mico (6); Miguel (64); Mir, 1764 (5); Miramont, 1732 (1); Mirapeix (24); Moliner, 1775 (1); Moníil, 1752 (1); Monfort (2); Montes, 1719 (5); Monso,

1724 (1); Montalt, 1718 (58); Montañes, 1749 (1); Montoro, 1784 (6); Montoya, 1767 (1); Moraga, 1766 (1); Morales, 1765 (1); Moran (16); Moret, 1790 (6); Mundo, 1719 (3); Muñoz, 1744 (2); Murciano (22).

Nadal, 1721 (43); Navarrete, 1758 (9); **Navarro** (144).

Oliva, 1764 (4); Ordaz, 1741 (3); Orobal, 1720 (1); Orti (17); Orts, 1777 (1); **Osca** (163).

Palacios (3); Palaides, 1728 (1); **Palop** (84); Pallardo, 1734 (1); Pamplo, 1770 (2); Pando, 1759 (3); Panis, 1761 (1); Parra, 1792 (1); Pascual, 1771 (2); Pastor (4); Paulo (6); Payes, 1723 (1); Pedra, 1731 (8); Pedrasa, 1774 (1); Pedros, 1787 (3) **Peiro** (730); Peix, 1739 (1); Pelayo (5); Peregrina, 1770 (5); Perello, 1765 (1); Pérez, 1722 (12); **Peris** (245); **Perpiña** (99); Pez, 1789 (1); Picazo, 1728 (2); Picher, 1759 (5); Piquer, 1762 (1); Piqueres (8); Pitarch, 1755 (9); Planells, 1732 (2); **Portales** (145); Prats, 1756 (12); Prosper, 1768 (22); Puchades, 1730 (3).

Queixal, 1725 (9).

Ramon (20); Ramos (1); Raimundo, 1755 (1); Randes (2); Rausell (1); Redo (19); Remoy, 1787 (7); Requena, 1734 (5); Requeni (20); Reverter, 1762 (1); Riba, 1767 (1); Ricart (3), Riera, 1775 (1); Rodrigo (2); Rodrigues, 1775 (6); Roig, 1725 (1); Rolando, 1747 (1); Roldan, 1723 (5); Romero (3); Ros (90); Rosell, 1795 (4); Rosello (30); Roullo, 1755 (1); Royo (11); Ruales, 1755 (1); Rubio, 1743 (6); Rubiols, 1733 (24); Rufino (1); **Rius** (192).

Sala (1); Salafranca, 1720 (1); Sales (8); Samolve, 1732 (1); Samorano (2); San Miguel (13); San Vicente, 1750 (2), Sánchez, 1742 (47); **Sanchis** (73); Sancho (1); **Sanz** (81); Sarrio (2); **Sayes** (215); Sebastià, 1760 (6); Selibre, 1772 (1); Sempere, 1735 (5); Sena, 1721 (13); Serra (12); **Serrano** (173); Sibera (3); Silvestres, 1800 (1); Silla, 1762 (7); Soler (14) **Soria** (200); **Soriano** (394); Sorli, 1773 (2); Soares, 1790 (4).

Taberner, 1782 (10). Tadeo, 1768 (10); Tarazona, 1757 (12); **Tarrega** (503); Tomas, 1765 (1); Tortosa (3); Torrent, 1742 (10), Torrente (1); Torres, 1766 (1).

Urban, 1771 (6); Urrea (51); **Usedo** (278).

Valenti, 1727 (1); Valero, 1727 (2); Vasques, 1764 (10); Vargas, 1769 (1); Vela (6); Vicent, 1792 (1); Vicente, 1743 (1); Viedo (2); Vila, 1736 (2); Vilafranca (3); Vilanova (3); Vilar, 1766 (17); Villanueva, (2); Villasegura, 1733 (5).

Xea (3); Ximeno, 1735 (1).

